

**SİYER (HZ. MUHAMMED'İN HAYATI)
DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI**

5. SİYER (HZ. MUHAMMED'İN HAYATI) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

5. 1. GİRİŞ

Allah, insanı evrendeki varlıkların en üstünü yaratmış, ona akı ile düşünme yeteneği vermiş, dünyada yaptığı fiil ve eylemlerinin kendi istediği doğrultuda olabilmesi için ihtiyacı olan bilgileri vahiy yoluyla ona bildirmiş, peygamberler aracılığıyla da vahiyle ulaştırılan bu bilgilerin somutlaşmasını istemiştir. Bu bağlamda, son din olan İslam peygamberi Hz. Muhammed de vahyin sosyal hayatta uygulanmasında örnek olmuştur. Bu açıdan, İslamiyet'i anlayabilmek için Hz. Muhammed'in hayatını bilmek din hizmeti verecek bireyler için büyük önem arz etmektedir.

Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı) dersi; onun tarihsel kimliği, Kur'an-ı Kerim'in onun şahsı ile ilgili yaptığı tespitler çerçevesinde, bilimsel ve akılcı bir yaklaşımla, tarih biliminin yöntemleri ışığında okutulacaktır. Siyer Öğretim Programında öğrencilere, Hz. Muhammed'in misyonunu daha iyi anlayabilmeleri için İslamiyet öncesi Arabistan'ın; sosyal, kültürel, ekonomik durumu ve dinî inançları, Hz. Muhammed'in vahiy öncesi hayatı, İslam'ı tebliği, Mekke'de verdiği mücadele, Medine'de çok yönlü bir lider oluşu ve buna bağlı gelişmeler ve örnek kişiliği ile ilgili bilgiler de verilecektir.

5.2. GENEL AMAÇLAR

Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı) dersini alan öğrenciler;

1. İslamiyet öncesi Arabistan'ın coğrafi yapısı ile Mekke'nin sosyal, kültürel, ekonomik ve dinî özellikleri hakkında fikir sahibi olur.
2. Hz. Muhammed'in peygamberlik öncesi hayatı ve kişilik özellikleri hakkında bilgi sahibi olur.
3. Hz. Muhammed'in peygamberlik sonrası hayatını, Mekke ve Medine döneminde meydana gelen olayları tarihsel bağlamına uygun olarak bilir.
4. Hz. Muhammed'in İslamiyet'i tebliğde izlediği yöntemleri tarihsel bağlamı içerisinde kavrar.
5. Hz. Muhammed'in örnek kişiliğinin bireysel ve toplumsal yönünü kavrar.

5.3. ÜNİTELER

İmam-Hatip Liseleri ve Anadolu İmam-Hatip Liseleri 10. sınıflarında bir yıl okutulacak olan Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı) Dersi Öğretim Programı beş üniteden oluşmaktadır. Üniteler aşağıdaki açıklamalar çerçevesinde yapılandırılmıştır:

Hız. Muhammed'in Doğduğu Ortam: Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı) dersinin birinci ünitesi genel olarak İslam öncesi Arabistan Yarımadası'nın coğrafi bölgelerini, toplumsal özelliklerini, cahiliyye kavramının ne anlama geldiğini ve dönemin dinî inançlarını ihtiva etmektedir. Ayrıca bu ünite, Hz. Muhammed'in doğduğu dönemde Mekke'nin sosyal, kültürel, ekonomik ve dinî durumunu içeren konular da yer almaktadır. Bu ünite, öğrencilerin Hz. Muhammed'in doğduğu ortam hakkında sağlıklı bilgi edinmelerini sağlamak amaçlanmıştır.

Peygamberlik Öncesi Hız. Muhammed: Bu ünite; Hz. Muhammed'in soyu, ailesi, doğumu ve çocukluğu, gençlik yıllarındaki erdemli davranışları ve Hz. Peygamberin güvenilir bir kimse olarak yetişkinlik dönemindeki Kâbe hakemliği ve Hira günleri gibi konulardan oluşmaktadır. Bu ünite, yer alan konuların öğretime konu olması, vahye muhatap olan Hz. Peygamberin hayatının daha kolay kavranmasına katkı sağlayacaktır.

Peygamber Olarak Hz. Muhammed ve Mekke Dönemi: Bu ünite; Hz. Muhammed'e ilk ayetin gelmesini ifade eden vahyin başlangıcını ve bu süreçte Hz. Peygamber'in İslam'a çağrısını, ilk Müslümanların kimler olduğunu, çağrının yaygınlaşmasını ve bu çağrıya karşı oluşan tepkileri içermektedir. Ayrıca Taif'e yolculuk, İsrâ ve Mirâç olayı, Akabe görüşmeleri, hicret ile bu esnada Hz. Peygamber ve sahabenin karşılaştıkları zorluklar bu ünitenin diğer konuları arasında yer almaktadır. Genel olarak bu ünite; ilk vahiyle Hz. Muhammed ve ona inanan kimselerin nasıl bir süreçle karşılaştıkları, vahyi tebliğ ederlerken ne tür engellemelere göğüs gerdikleri gibi hususlar ayrıntılı bir şekilde okutulacaktır.

Hz. Muhammed'in Çağrısı; Medine Dönemi: Medine dönemi, Hz. Muhammed ve ona inanan kimselerin Mekke'den Medine'ye hicret sonrası hayatını ve vahyin Mekke dışına yayılmasını ifade eder. Bu bağlamda hicretten sonra Hz. Muhammed'in ensar ve muhacir arasındaki İslam kardeşliğini oluşturması, Mescid-i Nebî'nin inşası, ilk nüfus sayımı, Medine sözleşmesi, kıblenin değişmesi ve müşriklerle mücadeleler üniteye yer alan konulardandır. Ayrıca İslam'ın Mekke ve Medine dışına yayılmasının bir göstergesi olan İslam'a çağrı mektupları, Yahudilerle ilişkiler, Mekke'nin fethi ve sonuçları, Hristiyanlarla ilişkiler, Hz. Muhammed'e gelen elçiler, Veda Haccı ve Veda Hutbesi, Hz. Muhammed'in vefatı gibi konular da bu üniteye yer almaktadır.

Hz. Muhammed'in Örnek Kişiliği: Kur'an'ın ifadesiyle Hz. Muhammed, üstün ahlaki ile bütün insanlık için en güzel örnektir. Onun insanlık için örnekliğini ve evrenselliğini bizlere bildiren ise Kur'an'dır. Bu ünite; Hz. Muhammed'in örnek kişiliği Kur'an çerçevesinde ele alınmış, onun aile reisi ve güzel ahlak örneği olarak sergilediği davranışlar ve eğitici kişiliği ile nelere öncelik verdiği gibi hususlar bu ünitenin çerçevesini oluşturmuştur. Bu üniteyle öğrenciler, Hz. Muhammed'in örnek kişiliğini ve ahlakını daha iyi kavramış olacaktır.

5.4. SİYER (HZ.MUHAMMED'İN HAYATI) DERSİ ÜNİTELERİ, KAZANIM SAYILARI VE SÜRELERİ

ÜNİTELER	KAZANIM SAYILARI	SÜRE/ DERS SAATİ	ORAN (%)
I- Hz. Muhammed'in Doğduğu Ortam	13	10	13,80
II- Peygamberlik Öncesi Hz. Muhammed	9	10	13,80
III- Peygamber Olarak Hz. Muhammed ve Mekke Dönemi	15	16	22,22
IV- Hz. Muhammed'in Çağrısı: Medine Dönemi	20	20	27,77
V- Hz. Muhammed'in Örnek Kişiliği	10	16	22,22
Toplam	66	72	100

Not: Ders saatleri, ünite açıklamaları ve kazanımlar birlikte düşünülerek belirlenmiştir.

5.5. SİYER (HZ. MUHAMMED'İN HAYATI) DERS KİTABI FORMA SAYISI

SINIF	KİTAP BOYUTU	FORMA SAYISI
10	19.5 x 27.5	8-12

**5. 6. SİYER (HZ. MUHAMMED'İN HAYATI) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARI,
ETKİNLİK ÖRNEKLERİ VE AÇIKLAMALAR TABLOSU**

ÜNİTE I		10. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
HZ. MUHAMMED'İN DOĞDUĞU ORTAM	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hz. Muhammed'in hayatını öğrenmenin önemini bilir. 2. İslam öncesi Arap Yarımadası'nın coğrafi, sosyal ve dinî özelliklerini açıklar. 3. İslam öncesi Arap Yarımadasında yaşayan toplulukları, özellikleri ile tanıır. 4. Hz. İbrahim'in ailesi ile birlikte Mekke'ye gelişini ve Kâbe'yi inşasını açıklar. 5. İslam öncesi Mekke'de kabile hayatının özelliklerini fark ederek sosyal sınıfları tanıır. 6. Fil Olayı'nı irdeler. 7. İslam öncesi Mekke'nin kültür hayatında yazı ve edebiyatın yerini fark eder. 8. İslam öncesi Mekke'deki (fal okları, içki, kız çocukları ve kadınların durumları ile ilgili) âdet ve uygulamaları irdeler. 9. Cahiliye kavramının neyi ifade ettiğini açıklar. 10. İslam öncesi Mekke'deki ticaret kervanları ve panayırların ekonomik hayattaki rolünü söyler. 11. Putperestliğin anlamını söyleyerek İslam öncesi Mekke'de putperestliğin ulaştığı boyutları irdeler. 12. Hanifliğin Mekke toplumundaki yerini fark eder. 13. İslam öncesi Mekke toplumu için Kâbe ve Haccın önemini açıklar. 	<p> Onun doğduğu ortamı tanıyoruz: Derse Arabistan Yarımadasını gösteren bir harita getirilerek, öğrencilerden; Hz. Muhammed'in doğduğu, çocukluğu ile gençliğinin geçtiği bölge ve şehirlerin yerlerini bulmaları istenir. O bölgenin sosyal ve dinî özellikleri üzerine konuşulur (1. kazanım).</p> <p> Cahiliye neyi ifade etmektedir? Öğrencilere, “cahiliye” kavramı sizce ne anlamlar ifade etmektedir? sorusu yöneltilerek alınan cevaplar tahtaya listelenir (3. kazanım).</p> <p> Allah Kâbe'yi korudu: Tahtaya yansıtılan Fil suresinden de yararlanılarak Fil Olayı hakkında sınıfça konuşulur (6. kazanım).</p> <p> Bunlar her zaman kötü: İslam öncesi Mekke'deki fal okları, içki, kumar ve kadınlara kötü muamele gibi konularla ilgili beyin fırtınası yapılır ve günümüzde buna benzer kötülüklerin ortadan kaldırılması için neler yapılması gerektiği hakkında konuşulur ve ulaşılan sonuçlar listelenir (8. kazanım).</p>	<p>[!] 1. kazanım işlenirken siyerin anlamı, konusu ve amacı verilecektir.</p> <p>[!] 2. kazanım işlenirken dünyanın sosyal ve siyasal niteliğine de kısaca vurgu yapılacaktır.</p> <p>[!] Bu ünite, Hz. Muhammed'in doğduğu ortam hakkında öğrencilerin sağlıklı bilgilenmeleri üzerinde durulacaktır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; tarihsel mirasa duyarlılık.</p> <p> Bu ünite değerlendirme; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

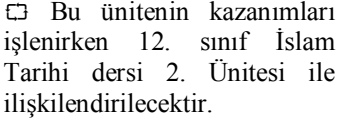

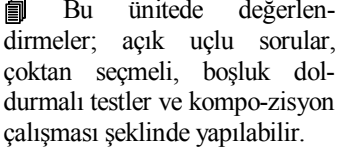

	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
PEYGAMBERLİK ÖNCESİ HZ. MUHAMMED	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Hz. Muhammed'in soyunu ve aile büyüklerini tanıır. 2. Hz. Muhammed'in doğumunu ve çocukluğunun nasıl geçtiğini bilir. 3. Hz. Muhammed'in Hılfu'l-Fudul'e (Erdemliler Birliği'ne) katılmasının sosyal hayat açısından önemini fark eder. 4. Hz. Muhammed'in ticari hayatı hakkında bilgi sahibi olur. 5. Hz. Muhammed'in Hz. Hatice ile evliliği ve bu evlilikten dünyaya gelen çocukları hakkında bilgi sahibi olur. 6. Hz. Muhammed'in yetişkinlik döneminde "emin kişi" olarak nitelendirilmesinin nedenlerini irdeler. 7. Hz. Muhammed'in erdemli davranışlarına örnekler vererek kendi hayatı ile ilişkilendirir. 8. Hz. Muhammed'in Kâbe hakemliğinin toplumsal barış açısından önemini farkında olur. 9. Hz. Muhammed'in vahiy öncesinde bazı günlerini Hira Mağarası'nda geçirmesinin nedenlerini söyler. 	<p> Onu daha iyi tanıyoruz: Hz. Muhammed'in soyunu ve aile büyüklerini gösteren bir soyağacı hazırlanarak sınıfça değerlendirilir (1. kazanım).</p> <p> Araştırıyoruz: Öğrencilerden Hz. Muhammed'in doğumu ve çocukluğu ile ilgili bilgi toplamaları istenilerek bunlar üzerinde sınıfça konuşulur (2. kazanım).</p> <p> Erdemli genç Hz. Muhammed: Hz. Muhammed'in erdemli davranışları tahtaya yansıtılarak bunların sosyal hayata yansımaları üzerinde konuşulur (7. kazanım).</p> <p> Vahye hazırlık: Hz. Muhammed'in vahiy öncesi Hira Mağarası'na çekilme nedenleri ile ilgili beyin fırtınası yapılır ve ulaşılan sonuçlar listelenir (9. kazanım).</p>	<p>[!] Bu ünite, Hz. Muhammed'in soyu, ailesi ve gençlik dönemindeki erdemli davranışları üzerinde durulacaktır.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek beceriler; mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati.</p> <p>[!] Öncelikle verilecek değerler; erdemlilik, güvenilirlik, adalet.</p> <p> Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

ÜNİTE III		10. SINIF	
	KAZANIMLAR	ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
PEYGAMBER OLARAK HZ. MUHAMMED VE MEKKE DÖNEMİ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. İlk vahyin nerede, ne zaman ve nasıl geldiğini söyler. 2. Vahyin kesintiye uğrama ve yeniden başlama sürecini bilir. 3. Hz. Muhammed'in İslam'a çağrısının nasıl başladığını ve ilk Müslümanları bilir. 4. Hz. Muhammed'in İslam'a çağrısına karşı oluşan tepkileri ve nedenlerini söyler. 5. Habeşistan'a hicretin sebep ve sonuçlarını irdeler. 6. Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in Müslüman oluşlarının önemini farkında olur. 7. Mekkeliler tarafından, Müslümanlara uygulanan boykot ve baskıların amacını açıklar. 8. Hüzün yılının anlamını ve olaylarını bilir. 9. Hz. Muhammed'in Taif'e yolculuğunun sebep ve sonuçlarını irdeler. 10. İsrâ ve Miraç olayının Hz. Peygamber ve Müslümanlar açısından önemini açıklar. 11. Akabe antlaşmalarının İslam'ın yayılışı açısından önemini kavrar. 12. Hicreti zorunlu kılan nedenleri irdeler. 13. Kuba'daki ilk mescidin Müslümanlar açısından önemini bilir. 14. İlk Cuma namazının nerede ve ne zaman kılındığını açıklar. 15. Hicretin sosyal ve kültürel sonuçlarını irdeler. 	<p> İlk Çağrı? Hz. Muhammed'in İslam'a çağrısının nasıl başladığı kaynaklardan araştırılır. Ulaşılan sonuçlar sınıfta listelenir (3. kazanım).</p> <p> Tepkilerin sebebi neydi? Vahiy geldikten sonra Mekkelilerin Hz. Muhammed ve ilk Müslümanlara tepkisinin nedenleri hakkında sınıfça konuşulur (4. kazanım).</p> <p> Yorumluyoruz: İsrâ ve Miraç olayı ile ilgili ayet ve hadislerin anlamı tahtaya yansıtılır ve öğrencilerden bunları yorumlamaları istenir (10. kazanım).</p> <p> Araştırıyoruz: Öğrencilerden hicretle ilgili tarihî bilgileri araştırmaları istenir ve sınıfça neden ve sonuçları hakkında konuşulur (12. kazanım).</p>	<p> Bu ünite işlenirken, 12. sınıf İslam Tarihi dersi 2. Ünite göz önünde bulundurulacaktır.</p> <p> Öncelikle verilecek beceriler; mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati.</p> <p> Öncelikle verilecek değerler, samimiyet, kararlılık, sadakat, fedakârlık.</p> <p> Bu ünite Hz. Muhammed'in Mekke dönemi kronolojik olarak okutulacaktır.</p> <p> Hz. Muhammed'e peygamberlik verilmeden önce dünyanın siyasi, kültürel ve dini durumu hakkında kısaca bilgi verilecektir.</p> <p> Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>
	<p> Sınıf-okul içi etkinlik</p> <p> Ders içi ilişkilendirme</p>	<p> Okul dışı etkinlik</p> <p> Sınırlamalar</p>	<p> Uyarı</p> <p> Ölçme ve değerlendirme</p>

ÜNİTE IV		10. SINIF	
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	AÇIKLAMALAR
HZ. MUHAMMED'İN ÇAĞRISI: MEDİNE DÖNEMİ	Bu ünite sonunda öğrenciler;		
	1. Hz. Muhammed'in Medine'de İslam kardeşliğinin oluşmasına yönelik çabalarını söyler.	 İslam dini kardeşliği öğretleri: İslam'ın kardeşliğe verdiği önemle ilgili ayetler tahtaya yazılarak/yansıtılarak bu kardeşliğin toplumsal kaynaşma ve barışın sağlanmasındaki rolü üzerinde konuşulur (1 ve 2. kazanımlar).	 Bu ünitenin kazanımları işlenirken 12. sınıf İslam Tarihi dersi 2. Ünitesi ile ilişkilendirilecektir.
	2. İslam kardeşliğinin toplumsal kaynaşma ve barışa katkısının farkında olur.	 İbadet, eğitim ve danışma mekânı: Hz. Muhammed'in Medine hayatında Mescid-i Nebi'nin ibadet, eğitim ve danışma açısından önemli bir mekân olduğu konuşulur ve görüşler listelenir (3. kazanım).	[!] Bu ünite, Hz. Muhammed'in hangi amaca yönelik savaşlar yaptığı hususu üzerinde durulacaktır.
	3. Mescid-i Nebi'nin toplumsal fonksiyonunu açıklayarak caminin Müslümanlar açısından önemini fark eder.	 Caminin (Mescidin) hayatımızdaki yeri: Caminin Müslümanların hayatındaki yeri ve önemi hakkında sınıfça konuşulur ve görüşler listelenir (3. kazanım).	[!] Öncelikle verilecek beceriler; mekan, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati
	4. Ashab-ı Suffa'nın eğitim öğretim açısından önemini fark eder.	 Medine Sözleşmesi ve toplumsal barış: "Medine Sözleşmesi" öğretmen tarafından sınıfa getirilir, bu sözleşmenin maddelerinden hareketle toplumsal barışın önemi hakkında konuşulur (6. kazanım).	[!] Öncelikle verilecek değerler, kardeşlik, antlaşmalara sadık kalma, uzlaşma, barış, dayanışma, kararlılık.
	5. Medine'deki ilk nüfus sayımının sosyal hayat açısından önemini kavrar.	 Bütün çabalar İslam'a çağrı için: Hz. Muhammed'in yabancı devlet ve başkanlarına gönderdiği mektuplardan örnekler sınıfa getirilir ve bunların hangi hususları içerdiği belirlenir (11. kazanım).	 Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.
	6. Medine Sözleşmesini toplumsal barış açısından irdeler.	 Veda Hutbesi ve Evrensel Öğütler: Veda Hutbesi yansıtılarak/yazılarak, Hz. Peygamberin hangi hususlara temas ettiği hakkında konuşulur ve ulaşılan sonuçlar sıralanır (19. kazanım).	
	7. Kiblenin değişmesini açıklar.		
	8. Orucun ne zaman farz kılındığını söyler.		
	9. Ezanın nasıl belirlendiğini söyler.		
	10. Seriyeye ve gazaların anlamlarını bilir ve hangi amaçlara yönelik yaptıklarını kavrar.		
	11. Bedir, Uhud ve Hendek Savaşlarını amaç ve sonuçları ile açıklar.		
	12. Hudeybiye Antlaşması'nı ve sonuçlarını İslam'ın barışa verdiği önem açısından değerlendirir.		
	13. Hz. Muhammed'in yabancı devlet başkanlarına mektup göndermedeki amacını kavrar.		
	14. Medine döneminde Yahudilerle ilişkilerin hangi esaslara göre şekillendiğini söyleyerek Hayber'in fethinin önemi hakkında bilgi sahibi olur.		
	15. Mekke'nin fethinin Müslümanlar için önemini söyleyerek, Hz. Muhammed'in bu fetihten sonraki gösterdiği tavrını toplumsal barış açısından değerlendirir.		
	16. Huneyn ve Taif kuşatması hakkında bilgi sahibi olur.		
	17. Mûte ve Tebuk seferlerini bilir ve Hz. Muhammed'in Hristiyanlarla ilişkilerinde ne gibi bir yol izlediğini söyler.		
	18. Hz. Muhammed'in gelen elçilere nasıl davrandığını açıklar.		
	19. Veda Haccının Müslümanlar açısından önemini kavrayarak, Veda Hutbesinde yer alan hususların evrensel değerini irdeler.		
20. Hz. Muhammed'in vefatının sahabe tarafından nasıl karşılandığını söyler.			

 Sınıf-okul içi etkinlik
 Ders içi ilişkilendirme

 Okul dışı etkinlik
 Sınırlamalar

 Uyarı
 Ölçme ve değerlendirme

ÜNİTE V		10. SINIF	
KAZANIMLAR		ETKİNLİK ÖRNEKLERİ	
HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEK KİŞİLİĞİ	<p>Bu ünite sonunda öğrenciler;</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ayetlerden hareketle Hz. Muhammed'in insani ve peygamberlik özelliklerini açıklar. 2. Ayetler ışığında Hz. Muhammed'in âlemlere rahmet ve evrensel bir elçi oluşunu açıklar. 3. Hz. Muhammed'in müminler için bir örnek olduğunun farkında olur. 4. Ehl-i Beyt kavramının anlamını söyler. 5. Hz. Muhammed'in aile bireylerine (Ehl-i Beyt) karşı tutumunu örneklerle açıklar. 6. Hz. Muhammed'in aile bireylerini (Ehl-i Beyt'i) sevmenin önemini kavrar. 7. Hz. Muhammed'in çocuklarına ve torunlarına karşı sevgisini örneklerle açıklar. 8. Hz. Muhammed'in hayatından örnek davranışların toplumsal hayattaki yerini irdeler. 9. Hz. Muhammed'in ahlakını kendisine örnek almaya istekli olur. 10. Hz. Muhammed'in eğitime verdiği önemi ve eğitimcilik yönünü fark eder. 	<p>📖 Onu Kur'an nasıl tanıtıyor? Hz. Muhammed'in beşer olduğunu ve beşerî yönünü ön plana çıkaran ayetler yansıtılır/yazılır ve bunlar hakkında sınıfça konuşulur, sonuçlar listelenir (1. kazanım).</p> <p>📖 O evrensel bir peygamber! Hz. Muhammed'in peygamberlik yönüne işaret eden ayetler yansıtılır/yazılır ve bu ayetlerde hangi hususların yer aldığı hakkında konuşulur (2. kazanım).</p> <p>📖 O en güzel örnektir: Hz. Muhammed'in hangi hususlarda insanlara örnek olduğu ile ilgili konuşulur ve örnek davranışları listelenerek toplumsal hayat açısından önemi vurgulanır (3. kazanım).</p> <p>📖 Bir aile büyüğü olarak Hz. Muhammed: Hz. Muhammed'in aile bireylerine karşı tutumunu, çocuk ve torunlarına karşı sevgisini ifade eden hadis metinleri sınıfa getirilir ve bunlardan hareketle onun bu özelliği hakkında konuşulur (4 ve 7. kazanımlar).</p> <p>📖 Onu "el-Emin" yapan neydi? Hz. Muhammed'in yaşadığı toplumda "el-Emin" olarak nitelendirilmesinin sebepleri tartışılır (8. kazanım).</p> <p>📖 Her yönü ile eğitirdi: Hz. Muhammed'in eğitici kişiliği ile ilgili davranış örnekleri açıklanır ve bunlardan hareketle onun eğitimcilik yönünü ifade eden cümleler listelenir (10. kazanım).</p>	<p>📖 Bu ünitenin kazanımları işlenirken 12. sınıf İslam Tarihi dersi 2. ünitesi ile ilişkilendirilecektir.</p> <p>⚠️ Bu ünite, Hz. Peygamberin örnek kişiliğinin Kur'an ayetleri ve hadisler çerçevesinde verilmesine özen gösterilmelidir.</p> <p>⚠️ Öncelikle verilecek beceriler; mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati.</p> <p>⚠️ Öncelikle verilecek değerler; dürüstlük, güvenilirlik, adalet, cömertlik, merhamet, sabır, alçakgönüllülük, hoşgörü, kardeşlik.</p> <p>📖 Bu ünite değerlendirilmeler; açık uçlu sorular, çoktan seçmeli, boşluk doldurmalı testler ve kompozisyon çalışması şeklinde yapılabilir.</p>

📖 Sınıf-okul içi etkinlik
📏 Sınırlamalar

📏 Okul dışı etkinlik
📏 Ölçme ve değerlendirme

⚠️ Uyarı
📖 Diğer derslerle ilişkilendirme

5.7. SİYER (HZ. MUHAMMED'İN HAYATI) DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI ÜNİTE AÇILIMLARI

ÜNİTELER

HZ. MUHAMMED'İN DOĞDUĞU ORTAM	PEYGAMBERLİK ÖNCESİ HZ. MUHAMMED	PEYGAMBER OLARAK HZ. MUHAMMED VE MEKKE DÖNEMİ	HZ. MUHAMMED'İN ÇAĞRISI: MEDİNE DÖNEMİ	HZ. MUHAMMED'İN ÖRNEK KİŞİLİĞİ
<p>1. Hz. Muhammed'in Hayatını Öğrenmenin Önemi</p> <p>2. İslam Öncesi Arabistan Yarımadasına Genel Bakış</p> <p>3. İslam Öncesi Mekke'de Sosyal Durum</p> <p>3.1. Hz. İbrahim'in Ailesiyle Mekke Bölgesine Gelişi ve Kâbe'nin Yapımı</p> <p>3.2. Kabile Hayatı ve Sosyal Sınıflar</p> <p>3.3. Fil Olayı</p> <p>4. İslam Öncesi Mekke'de Kültürel Durum</p> <p>4.1. Yazı ve Edebiyat</p> <p>4.2. Bazı Adetler ve Uygulamalar</p> <p>5. İslam Öncesi Mekke'de Ekonomik Durum</p> <p>6. İslam Öncesi Mekke'de Dini Durum</p> <p>6.1. Putperestlik</p> <p>6.2. Haniflik</p> <p>6.3. Kâbe ve Hac</p>	<p>1. Hz. Muhammed'in Soy ve Ailesi</p> <p>2. Hz. Muhammed'in Doğumu ve Çocukluğu</p> <p>3. Hz. Muhammed'in Gençlik Dönemi</p> <p>3.1. Erdemliler Birliği'ne (Hilful'Fudul) Katılması</p> <p>3.2. Ticaretle Uğraşması ve Hz. Hatice İle Evlenmesi</p> <p>4. Hz. Muhammed'in Yetişkinlik Dönemi</p> <p>4.1. "Emin Kişi"</p> <p>Olarak Anılması</p> <p>4.2. Hira Günleri</p>	<p>1. İlk Vahiy</p> <p>2. Vahyin Kesintiye Uğraması ve Yeniden Başlaması</p> <p>3. İlk Çağrı ve İlk Müslümanlar</p> <p>4. Çağrının Yaygınlaştırılması ve Sonuçları</p> <p>4.1. İlk Tepkiler</p> <p>4.2. Habeşistan'a Hicret</p> <p>4.3. Hz. Hamza ve Hz. Ömer'in Müslüman Oluşu</p> <p>4.4. Müslümanlara Yönelik Boykot ve Baskılar</p> <p>4.5. Hüzün Yılı</p> <p>5. Taif'e Yolculuk</p> <p>6. İsrâ ve Mîrac Olayı</p> <p>7. Medinelilerle Görüşme ve Akabe Anlaşmaları</p> <p>8. Medine'ye Hicret</p> <p>8.1. Mekke'den Çıkış ve Hicret Yolculuğu</p> <p>8.2. Kuba'da İlk Mescidin Yapılması</p> <p>8.3. Hicret Yolunda İlk Cuma Namazı ve İlk Hutbe</p> <p>8.4. Hicretin Sosyal ve Kültürel Sonuçları</p>	<p>1. Medine'de İlk Etkinlikler</p> <p>1.1. İslam Kardeşliğinin Oluşturulması</p> <p>1.2. Mescid-i Nebî'nin Yapılması ve Bölümleri</p> <p>1.3. Nüfus Sayımı</p> <p>1.4. Medine Sözleşmesi</p> <p>2. İbadet Konusundaki Gelişmeler</p> <p>2.1. Ezan</p> <p>2.2. Kiblenin Değişmesi</p> <p>2.3. Oruç Emri</p> <p>3. Müşriklerle Mücadele</p> <p>3.1. İlk Seriyye ve Gazveler</p> <p>3.2. Bedir Savaşı</p> <p>3.3. Uhud Savaşı</p> <p>3.4. Hendek Savaşı</p> <p>3.5. Hudeybiye Antlaşması</p> <p>4. İslam'a Çağrı Mektupları</p> <p>5. Yahudilerle İlişkiler</p> <p>6. Mekke'nin Fethi ve Sonuçları</p> <p>7. Hristiyanlarla İlişkiler</p> <p>8. Hz. Muhammed'e Gelen Elçiler</p> <p>9. Veda Haccı ve Veda Hutbesi</p> <p>10. Hz. Muhammed'in Vefatı</p>	<p>1. Kur'an'a Göre Hz. Muhammed</p> <p>1.1. Hz. Muhammed Bir İnsandır.</p> <p>1.2. Hz. Muhammed Ümmî Bir Peygamberdir</p> <p>1.3. Hz. Muhammed Alemlere Rahmet ve Evrensel Bir Elçidir.</p> <p>1.4. Hz. Muhammed Müminlere Örnektir.</p> <p>1.5. Hz. Muhammed Allah'ın Koruması Altındadır.</p> <p>2. Aile Reisi Olarak Hz. Muhammed</p> <p>2.1. Aile Bireylerine (Ehl-i Beyt) Karşı Tutumu</p> <p>2.2. Çocuklarına ve Torunlarına Karşı Sevgisi</p> <p>3. Güzel Ahlak Örneği Olarak Hz. Muhammed</p> <p>3.1. Dürüstlüğü, Güvenilirliği ve Cömertliği</p> <p>3.2. Merhameti ve Alçakgönüllülüğü</p> <p>3.3. Adaletli Davranması</p> <p>3.4. Hoşgörülü Oluşu</p> <p>3.5. Sabırlı Oluşu ve Kararlılığı</p> <p>4. Bir Eğitimci Olarak Hz. Muhammed</p> <p>4.1. Hz. Muhammed'in Konuşmasındaki Üslubu</p> <p>4.2. Kolaylaştırmayı ve Müjdelemeyi Öğütlemesi</p> <p>4.3. Soru Sorarak Öğretmesi</p> <p>4.4. Örnekler Vererek Öğretmesi</p> <p>4.5. Tartışarak İkna Etmesi</p>

**SİYER (HZ.MUHAMMED'İN
HAYATI) DERSİ ÖĞRETİM
PROGRAMI ÖRNEK ETKİNLİK
UYGULAMALARI**

ALLAH KÂBE'Yİ KORUDU

DERS	: Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı)
SINIF	:10
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Hz. Muhammed'in Doğduğu Ortam
TEMEL BECERİLER	: Mekan, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati
KAZANIMLAR	: Fil Olayı'nı irdeler.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim, asetat ve İslam tarihi kitapları, tepegöz, projeksiyon

SÜREÇ

1. Bir önceki derste öğrencilere, Fil suresinin anlamını okumaları ve Fil Olayını ulaşılabilecekleri kaynaklardan araştırmaları söylenir. Derse başlarken söz konusu sure tahtaya yazılır/yansıtılır.
2. Öğrencilerden, daha önce yapılması istenilen araştırmaları çerçevesinde aşağıdaki soruları cevaplamaları istenir.
 - Fil Olayı hakkında neler biliyorsunuz?
 - Fil suresi bizlere olayın hangi boyutunu anlatmaktadır?
 - Bu surede ifade edilen olayları nasıl değerlendiriyorsunuz?
3. Öğrencilere; "Ebrehe'nin Kâbe'ye saldırı hazırlığında olması sizce nasıl bir düşünceden kaynaklanmıştır?" sorusu yöneltilecek sınıfta konuşulur.
4. Kâbe'nin mukaddes ve güvenli bir yer olduğuna işaret eden İbrahim suresi 37, Bakara suresi 125 ve Âl-i İmrân 96. ayetleri okunur.

DEĞERLENDİRME

Fil Olayı'nı, kutsal mekânlara saygı açısından öğrencilerin değerlendirmeleri sağlanır.

TEPKİLERİN SEBEBİ NEYDİ?

DERS	: Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı)
SINIF	: 10
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Peygamber Olarak Hz. Muhammed ve Mekke Dönemi
TEMEL BECERİLER	: Mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati
KAZANIMLAR	: Hz. Muhammed'in İslam'a çağrısına karşı oluşan tepkileri ve nedenlerini söyler.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an meali, İslam tarihi kaynakları

SÜREÇ

1. Sınıfa "Hz. Muhammed'e vahiy gelmeden önce Mekkeliler ona güvenip 'el-Emîn' olarak nitelendirdikleri hâlde vahiy gelmeye başlaması ile tepki göstermelerinin başlıca nedenleri nelerdir?" sorusu yöneltilerek alınan cevaplar listelenir.
2. Hz. Muhammed ve ona tabi olanların bu tepkiler karşısında tutum ve davranışlarının neler olduğu hakkında sınıfça konuşulur.
3. Öğrencilere; konu bitiminde ve etkinlik sonucunda Hz. Peygamber ve ilk dönem Müslümanlarına Mekkelilerce gösterilen tepkilerin neler olduğu konusunu EK-1'de verilen listeye yazdırınız.

DEĞERLENDİRME

Doldurulması istenilen EK-1 kontrol edilir.

**VAHİY GELMEYE BAŞLAMASIYLA HZ. PEYGAMBER VE MÜSLÜMANLARA
GÖSTERİLEN TEPKİLER**

BİREYSEL AÇIDAN	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
TOPLUMSAL AÇIDAN	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
EKONOMİK AÇIDAN	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

CAMİNİN (MESCİDİN) HAYATIMIZDAKİ YERİ

DERS	: Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı)
SINIF	: 10
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Hz. Muhammed'in Çağrısı: Medine Dönemi
TEMEL BECERİLER	: Mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati
KAZANIMLAR	: Mescid-i Nebi'nin toplumsal fonksiyonlarını açıklayarak caminin, Müslümanlar açısından önemini fark eder.
KAYNAK/MATERYAL	: İslam tarihi kaynakları

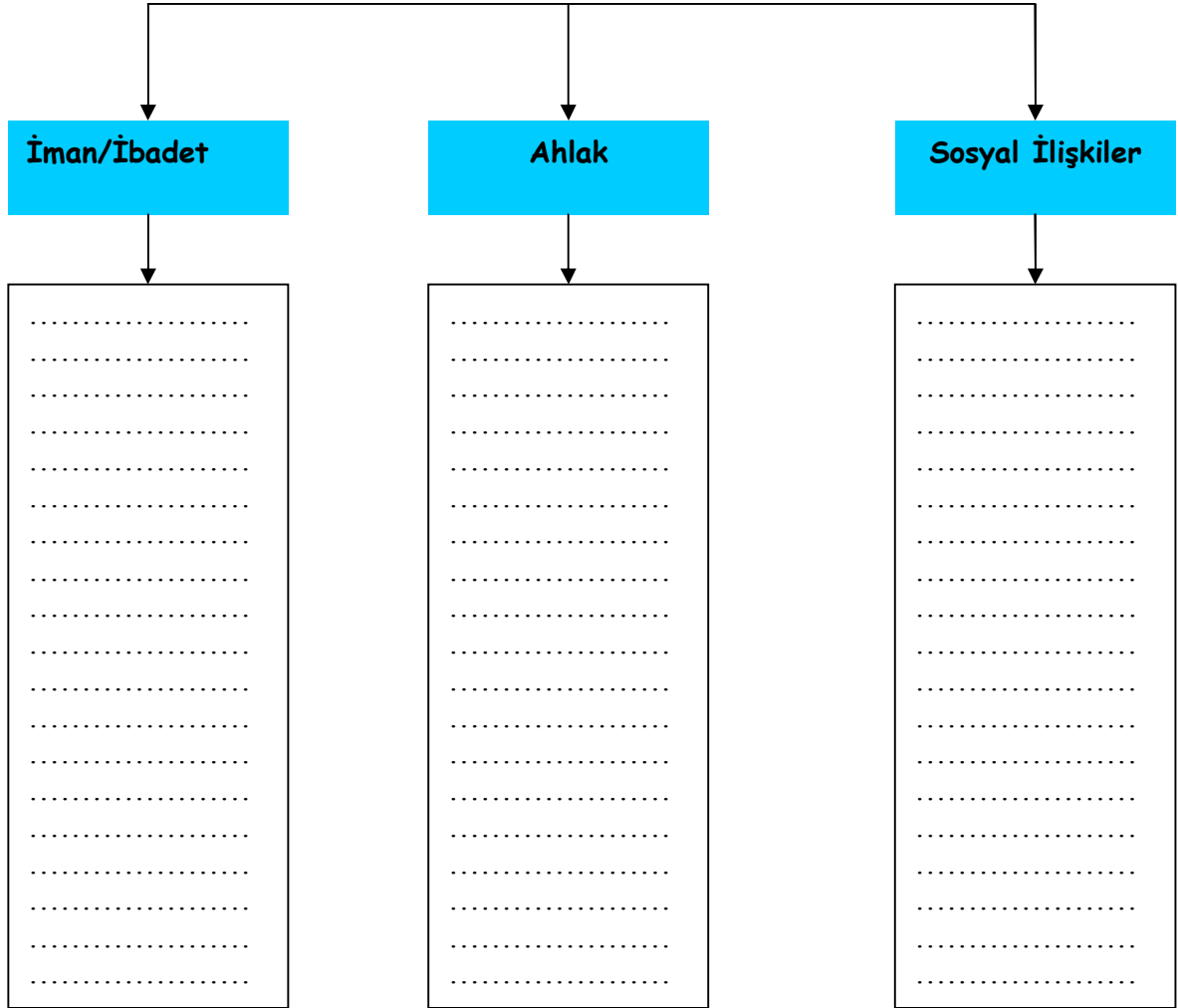
SÜREÇ

1. Öğrencilerin vakit, cenaze, cuma ve bayram namazlarındaki izlenimleri doğrultusunda camilerin ne gibi fonksiyonları yerine getirdiği ile ilgili konuşmaları sağlanır.
2. Hz. Muhammed döneminde Mescid-i Nebi'nin hangi görevleri yerine getirdiği ile ilgili sınıfça konuşulur ve ulaşılan sonuçlar listelenir.
3. Ulaşılan sonuçlar neticesinde Hz. Peygamber dönemindeki mescitlerin toplumsal fonksiyonu ile günümüz camilerinin fonksiyonları mukayese edilir.
4. Caminin hayatımızdaki yeri ile ilgili EK-1'deki şema doldurulur.

DEĞERLENDİRME

EK-1'de doldurulan şema kontrol edilir.

CAMİLERİN FONKSİYONLARI

VEDA HUTBESİ VE EVRENSEL ÖĞÜTLER

DERS	: Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı)
SINIF	: 10
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Hz. Muhammed'in Çağrısı: Medine Dönemi
TEMEL BECERİLER	: Mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati
KAZANIMLAR	: Veda Haccının Müslümanlar açısından önemini kavrayarak Veda Hutbesinde yer alan hususların evrensel değerini irdeler.
KAYNAK/MATERYAL	: İslam tarihi kaynakları, asetat, tepegöz, projeksiyon

SÜREÇ

1. Derse başlamadan önce aşağıda verilen Veda Hutbesi ile ilgili metin yazılır/yansıtılır ve öğrencilerin okumaları sağlanır.

VEDA HUTBESİ

Ey İnsanlar! Sözümlü iyi dinleyiniz. Bu seneden sonra sizinle burada bir daha buluşup bulaşamayacağımı bilmiyorum.

Ey İnsanlar! Bu günleriniz nasıl mukaddes bir gün, bu aylarınız nasıl mukaddes bir ay, bu şehriniz Mekke nasıl mübarek bir şehir ise, canlarınız, mallarınız, namuslarınız da öylece mukaddestir; her türlü tecavüzdü korumuştur.

Ashabım! Yarın Rabbinize kavuşacaksınız. Bugünkü her hâl ve hareketinizden muhakkak sorulacaksınız. Sakın benden sonra eski sapıklıklara dönüp de birbirinizi öldürmeyin. Bu vasiyetimi burada bulunanlar, bulunmayanlara bildirsınler. Olabilir ki bildirilen kimse, burada bulunup da işitenden daha iyi anlayarak muhafaza eder.

Ashabım! Kimin yanında bir emanet varsa onu sahibine versin. ... aldığınız borcun aslını vermeniz gerekir. Ne zulmediniz ne de zulme uğrayınız. ...

Ashabım! Cahiliye devrinde güdülen kan davaları da kaldırılmıştır. Kaldırdığım ilk kan davası, Abdülmüttalib'in torunu (amcalarımdan Haris'in oğlu) Rabia'nın kan davasıdır.

Ey İnsanlar! Bugün şeytan sizin şu topraklarınızda yeniden tesir ve hâkimiyet kurma gücünü ebedî surette kaybetmiştir. Fakat siz, bu kaldırdığım şeyler dışında, küçük gördüğünüz işlerde ona uyarsanız, bu da onu memnun edecektir. Dininizi korumak için bunlardan da sakınınız.

Ey İnsanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları Allah'ın emaneti olarak aldınız. Onların namuslarını ve iffetlerini Allah adına söz vererek helal edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde, onların da sizin üzerinizde hakları vardır. Sizin kadınlar üzerindeki haklarınız, onların aile yuvasını hoşlanmadığınız hiçbir kimseye çiğnetmemeleridir. Kadınların sizin üzerinizdeki hakları ise örfe göre her türlü (meşru ihtiyaçlarını), yiyecek ve giyeceklerini temin etmenizdir.

Ey Müminler! Size iki emanet bırakıyorum. Onlara sınımsız sarıldıkça yolunuzu hiç şaşırılmazsınız. Bu emanetler, Allah kitabı Kur'an ve Onun Resulünün sünnetidir.

Ey Müminler! Szm iyi dinleyiniz ve iyi belleyniz. Müslüman Müslüman'ın kardeşidir. Din kardeşinize ait olan herhangi bir hakka tecavüz etmeniz helal değildir. Meğer ki gönül hoşluğuyla kendisine verilmiş olsun. Ashabım! Kendinize de zulmetmeyiniz. Nefsinizin de üzerinizde hakkı vardır.

Ey İnsanlar! Cenab-ı Hak Kur'an'da her hak sahibine hakkını vermiştir. Mirasçı için ayrıca vasiyet etmeye gerek yoktur. Çocuk kimin döşeğinde doğmuşsa ona aittir. Zina eden için ise mahrumiyet vardır. Babasından başkasına soy (nesep) iddiasına kalkışan soysuz yahut efendisinden başkasına intisaba yeltenen nankör, Allah'ın gazabına, meleklerin lanetine ve bütün Müslümanların ilencine uğrasın. Allah byleyi insanların ne tövbelerini ne de adalet ve şahitliklerini kabul eder.

Ey İnsanlar! Rabbiniz birdir, babanız da birdir. Hepiniz Âdem'in çocuklarısınız, Âdem ise topraktandır. Arabın, Arap olmayana takva dışında bir üstünlüğü yoktur. stnlk ancak takva iledir. Allah yanında en makbul olanınız, en muttaki olanınızdır.

Herkes kendi işlediği suçtan sorumludur. Baba oğlunun, oğul da babasının suçundan mesul değildir. Dikkat ediniz, şu dört şeyi kesinlikle yapmayınız: Allah'a hiç bir şeyi ortak koşmayınız, Allah'ın haram ve dokunulmaz kıldığı cana haksız yere kıymayınız, zina etmeyiniz, hırsızlık yapmayınız.

Ey İnsanlar! Yarın beni sizden soracaklar, ne dersiniz?

Ashabı kiram:

şehadet ederiz ki Allah'ın dinini tebliğ ettin, görevini hakkıyla yaptın, bize nasihat ve vasiyette bulundun, dediler.

Resulullah (s.a.s.) mübarek şehadet parmağını göğe doğru kaldırdı, cemaat üzerine çevirip indirdikten sonra üç defa:

şahid ol Ya Rab! şahid ol Ya Rab! şahid ol Ya Rab! buyurdu.

2. Veda Hutbesi sınıfça okunduktan sonra oğrencilere şu gibi sorular yöneltilir.
Veda Hutbesinde işaret edilen bireysel haklar nelerdir?

- Veda Hutbesinde yasaklanan hususlar nelerdir?
- Veda Hutbesinde yer alan evrensel oğtler hangileridir?
- Veda Hutbesinde kadın hakları ve onlara karşı davranışlar hakkında hangi hususlar ne çıkarılmıştır?

3. Bu sorulara verilen cevaplar çerçevesinde Veda Hutbesinde yer alan hususlarla ilgili bir kompozisyon çalışması yapınız.

DEğERLENDİRME

Öğrencilerin Veda Hutbesinde yer alan hususları kavrayıp kavramadıkları ölçülür.

O EN GÜZEL ÖRNEKTİR

DERS	: Siyer (Hz. Muhammed'in Hayatı)
SINIF	: 10
YAKLAŞIK SÜRE	: 40'
ÜNİTE	: Hz. Muhammed'in Örnek Kişiliği
TEMEL BECERİLER	: Mekân, zaman ve kronolojiyi algılama, problem çözme, iletişim ve empati
KAZANIMLAR	: Hz. Muhammed'in müminler için bir örnek olduğunun farkında olur.
KAYNAK/MATERYAL	: Kur'an-ı Kerim mealî, asetat, projeksiyon

SÜREÇ

1. “Örnek olmak ne demektir?” sorusu öğrencilere yöneltilerek bu çerçevede konuşmaları sağlanır. Öğrencilerin bu ifadeden ne anladıkları listelenir.
2. “*Andolsun ki, Resulullah, sizin için Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok zikredenler için güzel bir örnektir.*” (33/Ahzâb, 21), “*Ve sen elbette yüce bir ahlak üzeresin*” (68/Kalem, 4) ayetleri yansıtılarak/yazdırılarak öğrencilerin, Hz. Muhammed'in insanlara hangi hususlarda örnek olduğuna dikkat ederek bu davranışların birey ve toplum hayatına katkıları üzerinde konuşmaları sağlanır.
3. Hz. Muhammed'in güzel ahlak örnekliliği ile ilgili EK-1'deki şema doldurtulur.
4. Hz. Muhammed'in örnek davranışlarından hareketle öğrencilerin kendi davranışlarını değerlendirmeleri istenir.

DEĞERLENDİRME

Öğrencilerin Ek-1'deki doldurdıkları şema kontrol edilir.

